

mální stránce nebylo v pořádku, řek mi *takhle ne*. Prostě mi řekl své svůj názor, a já sám si rozhodnu, jestli máš pravdu, nebo ne. Nemám sebemenší zájem, abys za mě něco vyměřil, na to vem jed."

Lesser slíbil, že se tedy bude snažit, Bill s ním ovšem musí mít trpělivost.

"A kdyby ti sem tam vybylo trošku času," pokračoval Bill a otíral si při tom obě dlaně o předek svých montérek, "potřeba bych si trošku vylepšit gramatiku – něco ze syntaxe a tak podobně, i když to nikomu, koho znám, není vlastně moc platný. Ale myslím si, že mi nemůže ublížit, když se o tom něco dovím, i když bych si ovšem na druhý straně v žádném případě nechtěl zpravit vlastní styl. Proti tomu, co píšeš ty, Lessere, já nic nemám. Mně se to líbí. Nejsou to žádné sračky. Ale přitom vůbec netoužím psát jako ty."

Lesser Billovi nabídl, že mu půjčí nějakou gramatickou příručku. Může si v ní číst, a když přijde na něco, co ho bude zajímat, mohli by si o tom po práci popovídat.

"Tak fajn."

Podali si ruce.

"S tebou je radost se hádat, Lessere. Aspoň se nevytahuješ. Nakonec se vždycky dohodnem."

Lesserovi se z toho zatočila hlava.

Konečně spěchal k sobě, aby se pustil do práce. Ten jeho brilantní nápad – možná na závěr románu – ať už byl, jaký byl, však ležel navěky pochován v neoznačeném hrobě.

*

Když se z Willieho Spearminty stal Bill Spear, prodloužil si tento autor o několik hodin svůj pracovní den. Teď už nevrhával k Lesserovi v pravé poledne, aby si u něj uschoval psací stroj; objevoval se podle libosti později, ve tři nebo v půl čtvrt-

té. A někdy zůstával sedět u svého kuchyňského stolu pozdě do večera a zíral ven do ztemnělého nebe. Lesser se dohadoval, že Bill pracuje na své nové knize, ale nebyl si tím jist, protože Bill se mu sám s ničím nesvěřil a on se ho raději na nic nevyptával.

Pokud šlo o tu gramatiku, párkrát spolu probírali jmenné vazby, gerundia a infinitivy, ale Billa to zjevně nudilo. Prohlásil, že to v jazyce zabíjí veškerý život, a pak už se o gramatice ani slovem nezmínil. Místo toho studoval svůj slovník, paperbackové vydání; vypisoval si z něj celé seznamy slov a učil se zapaměti příslušné definice.

Občas, když odpoledne zaklepal Lesserovi na dveře, zůstal u něj na skleničku a poslechli si pár desek. Černocho na hudbu živě reagoval. Při poslechu jako by se jeho tělo napjalo a na tváři se mu objevoval výraz poklidu a nevinnosti. Vypouklé oči měl zavřené a rty jako by hudbu slastně vychutnávaly. Ale když Lesser pustil desku s Bessíí Smithovou, Bill, natažený na pohovce, sebou začal neklidně šít, jako by ho najednou začaly kousat štěnice.

"Lessere," říkal se špatně skrývanou zlobou, "proč tu desku nezhodíš nebo nerozbiješ nebo třeba radši rovnou nesežereš? Vždyť nemáš ani ponětí o tom, jak se má tahle muzika poslouchat."

Harry se nechtěl hádat, a tak radši mlčel. Vzal desku z talíře gramofonu a nahradil ji Schubertovými "Lieder", které zpívala Lotte Lehmannová. Bill, baculaté prsty propletené na prsou, tentokrát naslouchal docela spokojeně.

"Ten Schubert, to vůbec není špatný," poznamenal, když deska dohrála. Pak se zvedl, protáhl si prsty a zívnl. Smutně se zadíval na svou tvář v Lesserově zrcadle a odešel.

"Kristepane, člověče, jak se každéj den donutíš pracovat tak dlouho?" zeptal se příštího dne odpoledne.

"Denně šest hodin," odpověděl spisovatel. "Dělám to tak už léta."

„Já myslím, že je to nejmíň deset. Fakt – když se na tebe člověk podívá, hádal by, že zařezáváš nejmíň deset hodin denně. Já sám teď fackám skoro sedum a pomalu nemám čas utírat si po-
řádě prdel. Nejhorší je, že se mi ani nechce dělat nic jinýho, jen bych pořád dřepěl a psal. Až mám sám ze sebe strach.“

Lesser poznamenal, že mu rozhodně neradí, aby pracoval tolik hodin jako on. Každý spisovatel si musí najít rytmus, který mu vyhovuje.

„O rytmu mi nikdo nemusí nic vykládat.“

„Třeba by ti líp vyhovoval původní rozvrh – když jsi to balil už v poledne.“

„Nestojím o to, abys mi radil, že toho mám nechávat dřív, zrovna když se mi to začíná pěkně rozbíhat.“

V jeho vlhkých očích se odrážel jas oken.

„Chtěl jsem říct jenom to, že můj způsob práce nemusí nutně vyhovovat i tobě.“

„Něco by mě ale vážně zajímalo“ dorážel Bill. „Kromě toho svého psaní – co ty vlastně máš ze života? Jseš přece taky normální chlap, ne? Na co ho vlastně máš? Žádná ženská se kolem tebe netočí – to ti vždycky stačí jenom vlastní ruka?“

Lesser odpověděl, že si v tomhle směru taky občas užije. „Někdy na člověka čeká docela sladké překvapení.“

„Překvapení mě nezajímají. Mluvím o způsobu života. Jak se bavíš, kromě toho, že si občas zahraješ šachy nebo uděláš pár kliků?“

Asi míň než bych měl, připustil Lesser. Snad se to zlepší, až dopíše ten román.

„Jestli mi dají slušnou zálohu, možná bych mohl na rok odjet do Londýna nebo do Paříže. Ale nejdřív musím splnit svou povinnost jako umělec – čímž myslím využít všech možností, které mi látka mé knihy poskytuje.“

„Mluvíš a chováš se jako nějaký pošahanej velebníček nebo rabin. Proč bereš to svoje psaní tak vážně?“

„Ty svoje vážně nebereš?“

„Chlape, tyhle tvoje postoje mě přímo deptaj,“ rozkřikl se Bill. „Podařilo se ti ve mě ubít všechnu radost, kterou mi moje psaní přinášelo.“

Toho večera si do svého doupěte odněkud přitáhl hrbolatou, močí potřísněnou matraci, aby tam mohl přespát, kdyby někdy pracoval dlouho do noci.

✱

Lesser si vyrazil do Harlemu.

Požádal předtím Willieho, jestli by si s ním nevyšel do nějaké tamější restaurace na něco inspirativně dobrého – třeba by si mohli dát žebírka na rožni, s kapustou a kaší ze sladkých brambor; ale černocho prohlásil, že to nepřípadá v úvahu, NAPROSTO VYLOUČENÝ, a tak se tam Lesser vypravil sám.

Vidí se kráčet po Osmé avenue kousek nad Stopětatřicátou, jak se dává osaměle unášet širokým temným mořem, ačkoli se to tam hemží mnoha barevnými ptáky a plavidly s pestrými plachtami, bratry a sestrami všech tvarů a odstínů. V každém případě si mezi nimi vykračuje přivětivě naladěná a vůbec nemyslí na psaní, zamířovaná do obrazů a zvuků této exotické části města. Je teplý, slunný den, a on čeká, že ho někdo osloví, muž či žena, někdo mladý nebo někdo starý, jak k tomu docházelo v minulosti ne tak vzdáleně: „Mír s tebou, bratře.“ Ale nikdo se k tomu nemá, ačkoli ta ob-
tloustlá dáma v červených šatech, která si nese v síťovce zabité oškubané kuře s otevřenýma očima, se chraptavě rozesměje, když Lesser nadzvedne slamaček a popřeje jí co nejvíc pohody a zdaru v tomto i v nadcházejícím roce. Ostatní kolemjdoucí ho buďto ignorují, nebo tu Osobu počastují nenávisným pošklebkem:

Co se tu motáš, hajzle bílej.

Slídile bělošskej.

A hele, sám pan Goldberg.